

Gemeente Schoon

Gemeente Schoon | no. 4 | december 2010

- Bezuinigingen hebben gevolgen voor zwerfafvalaanpak gemeenten
- Gratis ondersteuning voor gemeenten
- Hoe bereik je die lastige doelgroep: jongeren?

Gemeente Schoon

Gemeente Schoon | no. 4 | december 2010

Inhoud

Gemeenten bezuinigen op zwerfafvalaanpak	3
Gemeente Schoon helpt u bij het bestrijden van zwerfafval	6
Eerste deelnemers communicatietraject enthousiast	10
Het CGV ook voor borgen van kennis over zwerfafval	12
Eerste ervaringen zwerfafval melden met je smartphone	14
Landelijk Zwerfafvalcongres 2010	16
De dag van Bas Boone van afvalbedrijf De Meerlanden	18
Kort nieuws	19
Onderzoek naar oplossingen tegen bijplaatsing van afval	20
Kort nieuws	23
Onderzoek geeft handvatten voor jongerencommunicatie	24
BeestenBende-project in Oss	26

Colofon

Gemeente Schoon is een uitgave van Agentschap NL (voorheen SenterNovem) in het kader van het actieprogramma Gemeente Schoon. Agentschap NL voert Gemeente Schoon uit in opdracht van de VNG. Gemeenten, samenwerkingsverbanden, overige beheerders van openbare ruimte, provincies en het ministerie van Infrastructuur en Milieu ontvangen het blad gratis. Indien u dit blad niet meer wenst te ontvangen, kunt u dit melden aan de redactie.

ISSN

2010-7541

Redactieadres

Agentschap NL
Gemeente Schoon
Postbus 8242
3503 RE Utrecht
Telefoon 088 602 27 07

Redactie

Ageeth Boos, Johanna Minnaard (Agentschap NL),
Sabel Communicatie

Productie

Vivian van Niekerk

Vormgeving en opmaak

Tookyo Design - Bilthoven

De redactie van Gemeente Schoon is niet verantwoordelijk voor meningen van externe schrijvers die in dit blad zijn gepubliceerd. Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is toegestaan op voorwaarde van bronvermelding.

1e jaargang december 2010

Gemeenten bezuinigen op zwerfafvalaanpak

‘Vroeger veegde iedereen zijn eigen straatje schoon’

Waarop gaan we bezuinigen? Dat is de grote vraag die op het moment bij gemeenten leeft. De openbare ruimte blijft daarbij niet buiten schot. Als we minder besteden aan het beheer, wat levert dit dan op en welke gevolgen heeft dit voor het netheidsniveau? Drie gemeenteambtenaren aan het woord over de gevolgen van de bezuinigingsplannen voor het beheer van de openbare ruimte in Wijk bij Duurstede, Hengelo en Venlo.

Bezuinigen? Doe gratis mee aan Gemeente Schoon

De bezuinigingen betekenen dat gemeenten nog meer moeten focussen op een efficiënt en effectief beheer van de openbare ruimte. Gemeente Schoon speelt hierop in met de zwerfafvaltrajecten. Gemeenten kunnen hieraan gratis deelnemen en krijgen hulp van ervaren adviseurs om hun aapak verder uit te bouwen en efficiënter te maken. Voorbeelden zijn het zwerfafvaltraject Participatie en de gebiedstrajecten. Hierin is veel aandacht voor het betrekken van burgers, bedrijven en andere intermediairs. Door hen een actieve rol te geven bij het voorkomen en opruimen van zwerfafval, nemen het werk en de kosten voor gemeenten af.

Iedereen kan het nieuwe regeerakkoord erop naslaan: het woord 'afval' staat er maar één keer in, enkel in de bijlage. 'Schrappen bijdrage Afvalfonds' is de precieze tekst uit het regeerakkoord.

Gaan we minder schoffelen of het museum sluiten?

Dat betekent dat gemeenten geen vergoeding meer krijgen van het verpakende bedrijfsleven via de verpakkingsbelasting. Bovendien moeten gemeenten de komende jaren fors bezuinigen omdat het gemeentefonds minder gevuld wordt door het Rijk. Kortom: gemeenten moeten zich meer en meer zelf bedruipen. Hoe ze dat gaan doen, daar is de afgelopen tijd hard over nagedacht in

gemeenten. Waar kan geschrapt worden, welke taken kunnen worden uitbesteed? Kunnen de gemeentelijke belastingen omhoog? De gemeentebegrotingen voor 2011 laten een divers beeld zien. Eén ding hebben ze gemeen: de uitgaven moeten in alle gemeenten omlaag.

Het wordt mager

Het is zoeken voor gemeenten, zegt ook Anton Tomson, hoofd Wijkbeheer van de gemeente Wijk bij Duurstede. 'Cru gezegd: gaan we minder schoffelen of het museum sluiten?' Sinds dit jaar werkt Wijk bij Duurstede met wijkgericht beheer en twee opruimrondes per jaar. De stad is ingedeeld in dertien wijken, die twee keer per jaar twee weken aan bod komen. 'Dit doen we naast de gebruikelijke prullenbakkenrondes om te kijken of we het schoner kunnen krijgen. Maar dat lukt nog niet zo goed, dus ik weet niet of we dit op deze manier blijven doen.'

Bij al onze afdelingen ligt de vraag: waarop kunnen we bezuinigen? In 2011 moeten we als gemeente al tonnen bezuinigen, maar in 2012 krijgen we echt de volle mep. Dus onderzoeken we nu alvast wat er dan mogelijk is.' Het wordt in elk geval mager allemaal, constateert Tomson. 'Het gaat om gigantische bedragen, dus je bent er niet met het schrappen van één post. We kijken naar verschillende oplossingen, zoals gras leggen waar nu heestervakken zijn om het beheer te vereenvoudigen.'

Het moet niet alleen minder, maar ook anders

En we zouden zwerfafval onder afval kunnen scharen, zodat inwoners ervoor betalen via de gemeentebelasting.'

Geen nieuwe prullenbakken

Ook in Hengelo spelen de bezuinigingen een grote rol in de plannen voor de komende jaren. In 2011 bezuinigt de gemeente vijf miljoen en in de jaren daarna nog eens twee keer vijf miljoen. Een substantieel deel daarvan zijn bezuinigen op netheid, vertelt Martin van 't Veen, hoofd Stadsbeheer van de gemeente Hengelo. 'De eerste concrete afspraak die we hebben gemaakt, is dat we straatmeubilair, waaronder prullenbakken, niet meer vervangen. Verder liggen er allerlei voorstellen om te bezuinigen. Tegelijkertijd zijn we ook bezig met ons plusproject Zwerfafval. De afgelopen twee jaar hebben we met de subsidie voor dit project veel op poten gezet, en dat willen we graag behouden voor de toekomst. Veel van deze activiteiten gaan over burgerparticipatie en jongeren. Dit past prima bij de bezuinigingen voor de komende jaren, waarbij de gemeente zelf minder doet en de inwoners juist meer gaan doen.'

Scheiden in plaats van verbranden

Dion Nijskens, beleidsmedewerker Openbare Werken, staat in Venlo voor een vergelijkbare opgave. Het halveren van het aantal afvalbakken en meer verantwoordelijkheid geven aan de inwoners was het oorspronkelijke plan van het college. Nijskens heeft – net als de gemeenteraad – zijn twijfels over dit plan, omdat uit onderzoek blijkt

dat gemeenten met veel afvalbakken minder andere zwerfafvalkosten hebben. Hij krijgt de ruimte om een nieuw plan uit te werken, waarbij hij gebruik wil maken van de kennis die aanwezig is bij Agentschap NL en gemeenten die meedoen aan het actieprogramma Gemeente Schoon. 'Ik onderzoek nu of je inderdaad kunt bezuinigen door minder afvalbakken te plaatsen en hoe je er dan toch voor kunt zorgen dat het schoon blijft. Maar ik kijk ook naar andere oplossingen, zoals het scheiden van afval uit de afvalbakken in de openbare ruimte. Het verbranden kost ons als gemeente veel geld. Als we dit afval laten scheiden in herbruikbare stromen, bijvoorbeeld door werklozen, kunnen we verdienen aan deze grondstoffen in plaats van dat het ons geld kost. Dat is dubbele winst.'

Inwoners actief

Voor welke oplossing(en) een gemeente ook kiest, voor allemaal geldt dat het niet alleen minder maar ook anders moet. Tomson: 'Nu is het vaak: 'u vraagt, wij draaien'. Als inwoners ergens last van hebben, weten ze ons goed te vinden. Dat is fijn, maar dat kan in de toekomst niet meer. Dat is gewoon te duur. Vanaf nu is het: 'alles wat inwoners zelf doen, hoeven wij niet te doen'. Het is dus belangrijk dat we kijken hoe we inwoners kunnen activeren. Ze zijn immers ook voor een deel verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving.' Van 't Veen beaamt dit: 'Vroeger veegde iedereen zijn eigen straatje schoon. Het zou mooi zijn als dat weer de norm wordt.' Hengelo is om die reden volop bezig om de maatschappelijke zwerfafvalstages van de grond te tillen. Scholen en andere partijen zijn enthousiast, omdat de stages bijdragen aan een schonere stad en jongeren bewust maken van het probleem. Van 't Veen: 'Op deze manier vang je twee vliegen in één klap: je betreft de samenleving bij de zwerfafvalaanpak en investeert in de toekomst. Zo kijken we ook naar de aanpak van evenementen in Hengelo. Nu nemen wij nog de schoonmaak voor eigen rekening, maar het is misschien veel beter als organisatoren hiervoor marktpartijen inhuren.'

Gefaseerd veranderen

Tomson benadrukt dat het gemeentebestuur een belangrijke taak heeft. 'Als we willen dat inwoners actiever worden en meer verantwoordelijkheid nemen voor de openbare ruimte, moeten het college

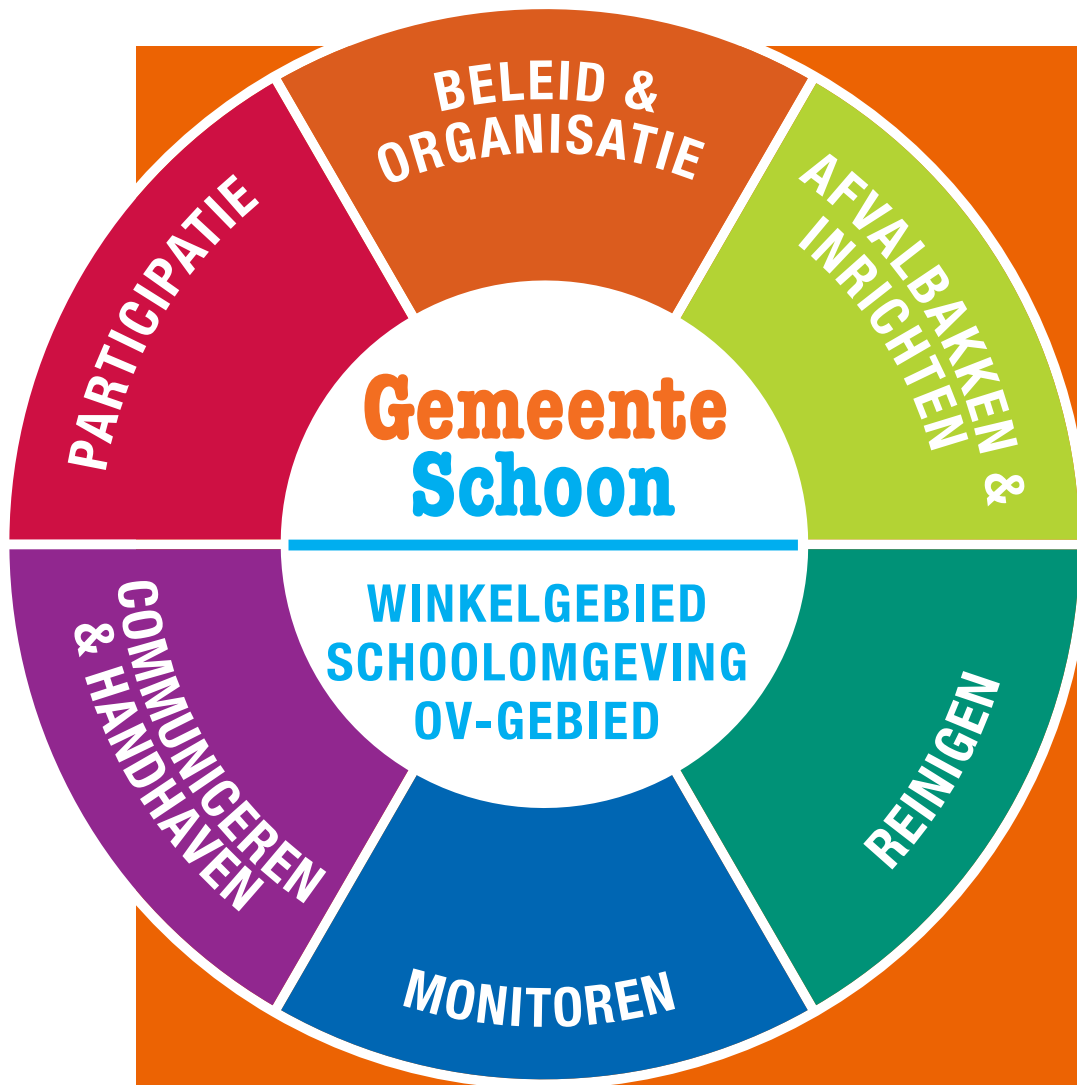
en de raad consequent de boodschap uitdragen dat de gemeente het niet meer allemaal kan doen. Neem bijvoorbeeld hondenpoep: veel mensen beseffen niet dat ze strafbaar zijn als ze dit niet zelf meenemen. We moeten ze keer op keer vertellen dat wat je niet veroorzaakt, een ander niet hoeft op te ruimen. En dat dit de gemeente, en dus uiteindelijk de inwoners, geld bespaart. Natuurlijk kun je niet verwachten dat die boodschap in één keer landt. Daarom veranderen we gefaseerd onze aanpak.' Ook in Venlo verschuift de aanpak naar meer verantwoordelijkheid voor de burger. Nijskens: 'Participatie is belangrijk, maar je moet er wel voor waken dat je niet allerlei structuren opzet die opnieuw hoge kosten met zich meebrengen.'

Met zwerfafvalstages betrek je de samenleving en investeer je in de toekomst

Daarom kijken we eerst hoe andere gemeenten dit doen. Ook investeren we alvast in contacten met scholen. Zij staan dicht bij jongeren en zijn daardoor beter dan wij in staat deze doelgroep aan te spreken. We beginnen met de aanpak van zwerfafval in de school en bespreken dan ook het gedrag van leerlingen buiten school. Want het gaat uiteindelijk om gedragsverandering.'

Dion Nijskens

Gemeente Schoon helpt u bij het bestrijden van zwerfafval:

Schrijf nu in voor een zwerfafvaltraject en ontvang gratis ondersteuning

U kunt uw lokale zwerfafvalaanpak verder uitrollen door mee te doen met Gemeente Schoon en u in te schrijven voor één of meer zwerfafvaltrajecten. U ontvangt dan gratis ondersteuning bij het verminderen van zwerfafval in uw gemeente.

Gemeenten die meedoen aan de zwerfafvaltrajecten krijgen op maat gesneden advies. Professionele adviseurs delen hun kennis en ervaring en helpen gemeenten met de lokale aanpak. U kunt kiezen tussen twee soorten trajecten: gebiedstrajecten en thematrajecten. In de gebiedstrajecten staat de aanpak van winkelgebieden, schoolomgevingen en OV-gebieden centraal. In een thematraject werkt u aan een specifiek aspect van de zwerfafvalbestrijding,

zoals reinigen, communicatie of participatie door burgers en bedrijven. Speciaal voor uitvoerders zijn er ook praktische trainingen.

Aanmelden

Zodra er voldoende deelnemers zijn, gaat een traject van start. Heeft u interesse in deelname? Ga voor meer informatie en aanmelden naar www.gemeenteschoon.nl.

Analyse winkelgebieden en binnensteden (gebiedstraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers, medewerkers uitvoering

Inhoud: Wilt u dat de winkelgebieden en het centrum opgeruimd, schoon en een visitekaartje voor uw gemeente zijn? In dit traject brengt u samen met een adviseur de situatie in kaart. Het eindresultaat is een concreet plan met maatregelen waarmee u direct aan de slag kunt. Het traject eindigt met een bijeenkomst waarin gemeenten de resultaten bespreken.

Tijdsbestek: Looptijd 2 maanden; inzet gemeente 5 dagen, inclusief de bijeenkomst

Informatie: karin.braams@agentschapnl.nl

Uitvoering en opschaling winkelgebieden en binnensteden (gebiedstraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers en medewerkers uitvoering van grote gemeenten (stedelijkheidsklasse 1 en 2)

Inhoud: Wanneer de problematiek rond winkelgebieden inzichtelijk is en er een plan van aanpak ligt, start de uitvoering. Een adviseur helpt u om partijen bij elkaar te brengen en maatregelen uit te voeren. Vervolgens evalueert u het project en maakt u met de adviseur een opschalingsplan. Tijdens 2 bijeenkomsten met andere gemeenten wisselt u kennis en ervaringen uit.

Tijdsbestek: Looptijd 6 tot 9 maanden; inzet gemeente is afhankelijk van de plannen (zo'n 40 tot 80 uur)

Informatie: karin.braams@agentschapnl.nl

Analyse schoolomgeving (gebiedstraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers

Inhoud: Wilt u snel aan de slag met de schoolomgeving en zwerfafval veroorzaakt door scholieren blijvend terugdringen? In dit traject brengt u samen met een adviseur de situatie in kaart. Het eindresultaat is een concreet plan met maatregelen waarmee u direct aan de slag kunt. Het traject eindigt met een bijeenkomst waarin gemeenten de resultaten bespreken.

Tijdsbestek: Looptijd 2 maanden; inzet gemeente 5 dagen, inclusief de bijeenkomst

Informatie: johanna.minnaard@agentschapnl.nl

Uitvoering en opschaling schoolomgeving (gebiedstraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers en medewerkers uitvoering van grote gemeenten (stedelijkheidsklasse 1 en 2)

Inhoud: Wanneer de problematiek rond de schoolomgeving inzichtelijk is en er een plan van aanpak ligt, start de uitvoering. Een adviseur helpt u om partijen bij elkaar te brengen en maatregelen uit te voeren. Vervolgens evalueert u het project en maakt u met de adviseur een opschalingsplan. Tijdens 2 bijeenkomsten met andere gemeenten wisselt u kennis en ervaringen uit.

Tijdsbestek: Looptijd 6 tot 9 maanden; inzet gemeente 15 dagen, inclusief de bijeenkomsten

Informatie: johanna.minnaard@agentschapnl.nl

Analyse OV-gebied (gebiedstraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers samen met regio- of locatiemanagers en beheerders van NS en ProRail

Inhoud: U brengt de minder schone gebieden rond het openbaar vervoer op het gewenste schoonheidsniveau. Dit doet u door samen met de andere betrokkenen partijen (ProRail, NS Exploitatie, NS Vastgoed, NS Poort) een analyse te maken van de oorzaken en mogelijke oplossingen. Het resultaat is een maatwerkplan met oplossingen.

Tijdsbestek: Looptijd 2 maanden; inzet gemeente is afhankelijk van de beschikbare kennis (zo'n 10 tot 20 uur)

Informatie: adrie.vandewater@agentschapnl.nl

Uitvoering en opschaling OV-gebied (gebiedstraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers en medewerkers uitvoering van grote gemeenten (stedelijkheidsklasse 1 en 2) samen met regio- of locatiemanagers en beheerders van NS en ProRail

Inhoud: Na de analyse start een projectgroep van betrokken partijen met de uitvoering van het plan. Vervolgens evalueert u het project en maakt u met de adviseur een opschalingsplan. Er wordt ook gewerkt aan een communicatieplan voor het verstevigen van de samenwerking met externe partijen.

Tijdsbestek: Looptijd 3 maanden; inzet gemeente is afhankelijk van de plannen (zo'n 40 tot 80 uur)

Informatie: adrie.vandewater@agentschapnl.nl

Communicatie (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers, communicatiemedewerkers

Inhoud: Hoe zet u communicatie zo effectief mogelijk in bij het voorkomen en bestrijden van zwerfafval in uw gemeente? Begint u aan de basis, dan stelt u een communicatieplan op en organiseert u uw interne en externe communicatie met de communicatieplanner. Er zijn ook trajecten voor de communicatie over lokale opruimacties, vuurwerkafval, preventie en de 3 focusgebieden (OV-gebieden, schoolomgevingen en winkelgebieden).

Tijdsbestek: Looptijd 2 maanden; inzet gemeente 2 dagen

Informatie: jacobine.meijer@agentschapnl.nl

Handhaving (thematraject)

Voor wie: Handhavers (BOA's, GOA's), beleidsmedewerkers

Inhoud: Hoe past u handhaving het beste toe om zwerfafval te voorkomen? In een tweedaagse workshop komen verschillende handhavingsvormen en -methoden aan bod. De training biedt praktische handvatten en deelnemers vergroten hun vaardigheden om handhaving gericht in te zetten.

Tijdsbestek: Looptijd 3 maanden; inzet gemeente 2 dagen

Informatie: marije.vandermeer@agentschapnl.nl

Jongeren en zwerfafval (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers, medewerkers uitvoering

Inhoud: Samen met een adviseur maakt u een quickscan van hangplekken van jongeren en stelt u een plan van aanpak op. Tijdens een bijeenkomst hoort u meer over straatcultuur en communicatie met hangjongeren. Ook leert u om met hen in gesprek te gaan en afspraken te maken over het zwerfafval. Start u snel met de uitvoering van plannen, dan kunt u gebruikmaken van e-coaching.

Tijdsbestek: Looptijd 3 maanden; inzet gemeente 2 dagen, inclusief de bijeenkomst

Informatie: adrie.vandewater@agentschapnl.nl

Monitoring (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers (beleidsmatige monitoring)

Inhoud: Welke kennisbehoefte heeft u op het gebied van monitoring en het meten, weten en sturen? Tijdens een workshop maakt u kennis met diverse aspecten van monitoring. Samen met een adviseur stelt u een monitoringsplan op dat bij uw gemeente past. Vervolgens ondersteunt de adviseur u bij de uitvoering en komen gemeenten nog een keer bij elkaar om de resultaten te bespreken.

Tijdsbestek: Looptijd 2 maanden; inzet gemeente minimaal 2 dagen

Informatie: karin.braams@agentschapnl.nl

Inrichten openbare ruimte (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers, ontwerpers

Inhoud: Wat is de invloed van gebouwen en straatmeubilair op de vervuiling van de openbare ruimte? Tijdens een workshop maakt u kennis met de digitale Ontwerpwijzer voor beheersknelpunten en -oplossingen in het stedelijk ontwerp. Samen met een adviseur stelt u een plan van aanpak op dat bij uw gemeente past. Vervolgens ondersteunt de adviseur u bij de uitvoering en komen gemeenten nog een keer bij elkaar om de resultaten te bespreken.

Tijdsbestek: Looptijd 3 maanden; inzet gemeente minimaal 2 dagen

Informatie: alfred.vankessel@agentschapnl.nl

Afvalbakken (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers en hoofden Reiniging

Inhoud: U wilt met het thema afvalbakken aan de slag. Tijdens een workshop stelt u vast hoeveel afvalbakken uw gemeente heeft, waar deze het beste kunnen staan en wat de voorwaarden zijn voor efficiënte lediging en onderhoud. Samen met een adviseur stelt u een plan van aanpak op dat bij uw gemeente past. Vervolgens ondersteunt de adviseur u bij de uitvoering en komen gemeenten nog een keer bij elkaar om de resultaten te bespreken.

Tijdsbestek: Looptijd 2 maanden; inzet gemeente minimaal 2 dagen

Informatie: jacobine.meijer@agentschapnl.nl

Reiniging (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers, medewerkers uitvoering

Inhoud: Met welke aspecten van het reinigingsvraagstuk wilt u aan de slag gaan? In dit traject krijgen gemeenten in een workshop kennis aangereikt om de reiniging te verbeteren. Samen met een adviseur stelt u een plan van aanpak op dat bij uw gemeente past. Vervolgens ondersteunt de adviseur u bij de uitvoering en komen gemeenten nog een keer bij elkaar om de resultaten te bespreken.

Tijdsbestek: Looptijd 2 maanden; inzet gemeente minimaal 2 dagen

Informatie: addie.weenk@agentschapnl.nl

Smart reinigen met beelden (thematraject)

Voor wie: Medewerkers en hoofden buitendienst van gemeenten, reinigingsbedrijven en sociale werkvoorzieningbedrijven

Inhoud: Dit traject bestaat uit een praktische training over de volgende onderwerpen: • Analyse van de huidige manier van werken in eigen organisatie • Analyse voor- en nadelen SRB • SNS/CROW schoonheidsgraden • Werken met schoonheidsgraden • Vervuilingssnelheid • Schouwen en werkmethoden • Ambitieniveaus • Omgaan met veranderingen • Wijkverantwoordelijkheid

Tijdsbestek: Inzet gemeente 2 tot 3 dagen, inclusief 1 dagdeel praktijk

Informatie: addie.weenk@agentschapnl.nl

Reinigen voor bestuurders (thematraject)

Voor wie: Bestuurders, wethouders

Inhoud: Dit traject bestaat uit een masterclass waarin u alles te weten komt over het belang van een schone gemeente, de relatie van zwerfafval met andere beleidsvelden, de aanpak van zwerfafval en de kosten hiervan. Ook leert u wie de actoren zijn, hoe u deze mensen motiveert mee te doen en hoe u uw organisatie kunt aansturen op zwerfafval.

Tijdsbestek: Inzet gemeente 1 dagdeel

Informatie: addie.weenk@agentschapnl.nl

Zwerfafval voor beleidsmedewerkers (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers van gemeenten en andere (semi-)overheidsinstellingen

Inhoud: Dit traject bestaat uit een introductie- of opfrustraining over methoden en technieken om zwerfafval te voorkomen en op te ruimen. Deelnemers leren hoe ze een beleidsplan kunnen opstellen voor de zwerfafvalaanpak en leren kaders te stellen en bewaken voor het plan van uitvoering. De training gaat ook over het afstemmen op doelgroepen en gebieden, en het communiceren hierover.

Tijdsbestek: Inzet gemeente 2 dagen

Informatie: addie.weenk@agentschapnl.nl

Participatie (thematraject)

Voor wie: Beleidsmedewerkers

Inhoud: Hoe pak je als gemeente zwerfafval samen met burgers en bedrijven aan? In dit traject krijgen gemeenten in een workshop handvatten aangereikt om aan de slag te gaan met participatie. Samen met een adviseur stelt u een plan van aanpak op dat bij uw gemeente past. Vervolgens ondersteunt de adviseur u bij de uitvoering en komen gemeenten nog een keer bij elkaar om de resultaten te bespreken.

Tijdsbestek: Looptijd 6 maanden; inzet gemeente is afhankelijk van de plannen (in elk geval 2 dagen voor de bijeenkomsten)

Informatie: marije.vandermeer@agentschapnl.nl

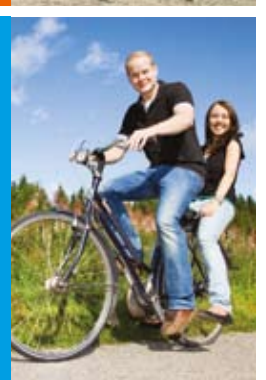
Adviesbureaus betrokken bij de gebiedstrajecten

Perceel 1: Analyse

- De Jonge Milieuvadvis
- DHV
- MWH
- De Zakenpartner
- Oranjewoud
- Active Professionals
- Beheeraccent
- Bureau Milieu & Werk
- Planterra
- Cyclus Projecten
- Interim management

Perceel 2: Opschaling

- De Jonge Milieuvadvis
- DHV
- MWH
- De Zakenpartner
- Cyber

Eerste deelnemers communicatietraject enthousiast

‘Praktische hulp bij de uitvoering van plannen’

Effectief communiceren over zwerfafval?! Vanaf januari 2011 kunnen gemeenten hierover het thematraject Communicatie volgen, georganiseerd door Agentschap NL. Tien gemeenten namen alvast een voorproefje: ze deden mee aan een pilot en kregen advies op maat van een communicatieadviseur. ‘We weten nu waarop we gaan focussen.’

Doelgroepgericht en structureel communiceren over zwerfafval is de sleutel tot gedragsverandering. Voorlichting maakt mensen immers bewust van hun gedrag, en stimuleert huidige en toekomstige vervuilers hun afval in de afvalbak te gooien. Communicatie die onderdeel is van een integrale aanpak, helpt bij het bestrijden van zwerfafval. Maar uit welke ingrediënten bestaat een goed communicatieplan? Hoe zorg je ervoor dat mensen meedoen aan een opruimactie of spreek je het winkelend publiek of scholieren aan? Hoe krijg je intern draagvlak voor je plannen? Vragen die centraal staan in het thematraject Communicatie.

Ondersteuning door een expert
Het traject start met een workshop over hoe gemeenten communicatie effectief kunnen inzetten bij het voorkomen en bestrijden van zwerfafval. Na de workshop start de begeleiding op locatie. De gemeente krijgt dan advies en ondersteuning van een expert om met het gemeentelijk vraagstuk aan de slag te gaan. Afhankelijk van hoe ver een gemeente is en welke vragen er liggen, varieert de hulp van het leggen van een basis voor een communicatieplan tot bijvoorbeeld het meedenken over structurele opschoonacties met basisscholen.

Focus helder krijgen

Hans van Wichen, beleidsmedewerker 'Beheer openbare ruimte' van de gemeente Wageningen, is erg te spreken over de deelname aan het communicatietraject. 'Tijdens de vorige twee subsidietrajecten waren we vooral bezig met plannen maken. Deze begeleidingsvorm is praktisch van aard: de adviseur zorgt ervoor dat onze focus duidelijk is en helpt ons bij de uitvoering van de plannen. En dat is precies wat we nodig hebben.' Dat een adviseur kan helpen om de focus in de aanpak van zwerfafval helder te krijgen, ondervond ook de gemeente Nuenen. Beleidsmedewerker Moire Mahabier constateert dat je als gemeente geneigd bent alles tegelijk aan te pakken. 'Dan verzand je', zegt hij. 'Beter is het om met kleine stappen grote winst te boeken.'

Uit welke ingrediënten bestaat een goed communicatieplan?

Doelgroep kiezen en aanpak bepalen

Zowel Nuenen als Wageningen richt zich de komende tijd op de veroorzakers van

vuurwerkafval, scholieren en (hang)jongeren. De gemeente Wageningen voert campagne onder de leus: 'Afval in de bak, goed bezig'. 'Afvalbakken moeten de aandacht trekken,' zegt Van Wichen. 'Van de honderd afvalbakken die we hebben geplaatst, staan er dertig op een snoeproute. Deze vallen op, omdat we de scholieren hebben gevraagd of ze afvalbakken wilden 'aankleden'. Ook hebben we voor een groep scholieren als maatschappelijke stage een uitstapje naar een fabriek georganiseerd, waar ze leerden om afvalbakken in elkaar te zetten. Zo zet je de afvalbak voor scholieren op de kaart.' De gemeente Nuenen kiest ook voor een persoonlijke aanpak. Mahabier: 'We proberen de buurt schoon te houden met een adoptieproject: bewoners 'adopter' een stukje uit de buurt en zorgen ervoor dat dit schoon blijft.'

Communicatieplanner en draaiboek

Om plannen en acties effectief te kunnen uitvoeren, is het nodig dat binnen de gemeente zaken goed geregeld zijn. Handige tools hiervoor zijn een communicatieplanner – een soort activiteitenkalender met takenlijst – en een draaiboek. Deze tools komen ook aan bod in het communicatietraject. Mahabier: 'Door activiteiten op elkaar af te stemmen, voorkom je dat je ad hoc bezig bent. Het komende jaar letten we hier extra

op.' Ook Van Wichen heeft concrete doelen voor 2011. 'We gaan met verschillende doelgroepen aan de slag.

Deze praktische ondersteuning is precies wat we nodig hebben

Daarbij willen we het hele jaar door pers aandacht krijgen voor onze activiteiten. Hoe vaker zwerfafval aan bod komt, hoe bewuster iedereen wordt en hoe meer we inwoners kunnen activeren om de handen uit de mouwen te steken voor een betere leefbaarheid van de stad.'

Ook deelnemen?

Vanaf januari 2011 organiseert Agentschap NL verschillende communicatietrajecten. Wilt u als gemeente deelnemen aan een thematraject Communicatie, meld u dan nu aan. Deelname is gratis. Inschrijven kan via www.gemeenteschoon.nl. Kijk ook op pagina 6 t/m 9 voor meer informatie over dit traject.

Het CCV ook voor borgen van kennis over zwerfafval

Samen optrekken bij de aanpak van verloedering

Verschillende organisaties houden zich bezig met een schone, leefbare omgeving. Hierbij hangen de aanpak van zwerfafval, het bevorderen van veiligheid en het tegengaan van criminaliteit met elkaar samen. Voor het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en Agentschap NL reden om contact te zoeken. ‘Zwerfafval is niet alleen een probleem van de openbare ruimte, maar ook een veiligheidsprobleem.’

Nederland is de afgelopen jaren veiliger geworden: de criminaliteit daalt. Toch voelen veel mensen zich nog onveilig. Dat komt doordat fysieke verloederding van invloed is op de veiligheidsbeleving van bewoners. Mensen voelen zich onprettig als hun straten er onverzorgd uitzien. En dat is niet geheel onterecht, want uit recent onderzoek van Kees Keizer van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat een verloederde omgeving daadwerkelijk leidt tot gedrag waarin mensen het niet zo nauw nemen met de regels. Joris Böcker, werkzaam bij het CCV, komt regelmatig bij gemeenten over de vloer om te spreken over effectieve aanpakken van fysieke verloederding, zoals hondenpoep, graffiti, vandalisme én zwerfvuil. 'Hier raakt ons werk aan dat van Gemeente Schoon. Bij het CCV draait het om samenwerking. Wij helpen gemeenten hun doelstellingen te behalen op het gebied van schoon en veilig. We ontwikkelen instrumenten en ondersteunen in de uitvoering van beleid. Gaat het om zwerfafval, dan verwijzen we ook naar Agentschap NL.'

Elkaar opzoeken

'Contact tussen Agentschap NL en het CCV is makkelijk te realiseren omdat we in Utrecht tegenover elkaar zitten', vertelt Bernadette Schomaker, programmaleider Veilig Samenleven van het CCV. 'Hierbij is het vooral belangrijk dat we elkaar inhoudelijk weten te vinden, elkaar informeren en naar elkaar verwijzen, omdat ieder toch zijn eigen expertise heeft.' Het CCV is zes jaar geleden opgericht op initiatief van het ministerie van BZK, het ministerie van Justitie, het Verbond van Verzekeraars, VNO-NCW, de VNG en de Raad van Hoofddoelcommissarissen.

In een verloederde omgeving nemen mensen het niet zo nauw met de regels

Het doel was de publiek-private samenwerking op het gebied van veiligheid te verbeteren. CCV'ers spreken vaak met lokale veiligheidsprofessionals, zoals de veiligheidscoordinator van een gemeente. 'Net zoals op landelijk niveau het CCV en Agentschap NL elkaar weten te vinden, zoeken op lokaal niveau veiligheidscoördinatoren en beleidsmedewerkers 'openbare ruimte' elkaar steeds meer op', zegt Schomaker. 'Uitgangspunt daarbij is: hoe komen we samen tot een effectieve en efficiënte aanpak van verloederding en een schone leefomgeving, in plaats van

Joris Böcker

dat iedereen vooral op zijn eigen beleids-terrein actief is.'

Frisse citroengeur

Als Böcker een gemeente bezoekt of bijeenkomsten organiseert, is zijn belangrijkste vraag altijd: wat hebben gemeenten nodig? Hij kijkt vervolgens naar wat er al is en gedaan wordt, want 'er is al ontzettend veel'. 'Het is nu zaak om kennis te delen en te borgen. Wij vertellen gemeenten en andere gebiedsbeheerders niet hoe het moet; we wijzen de weg naar informatie en ontwikkelen instrumenten zoals Buurtbemiddeling, als we merken dat daar behoefte aan is.' Schomaker vult aan: 'Als CCV doen we zelf ook geen onderzoek. Als we merken dat er onderzoeksvragen leven, zetten we deze wel uit bij hogescholen, universiteiten of onderzoeksbureaus.' Zo loopt er op het moment een onderzoek naar de effecten van zintuigbeïnvloeding op het gedrag van mensen. Oftewel: zorgt bijvoorbeeld een frisse citroengeur ervoor dat mensen hun omgeving schoonhouden? In een laboratoriumsetting is al bewezen dat dit werkt; het is nu de bedoeling een experiment op te zetten in een tram of bus.'

Jongerenoverlast

Gedragbeïnvloeding is sowieso een belangrijk thema binnen het CCV, zegt Böcker. 'We kijken naar dadergedrag en het effect van verloederding op de samenleving. Er is bij ons bijvoorbeeld veel kennis over jongerenoverlast. We bespreken met gemeenten en gebiedsbeheerders wat je eraan kunt doen, of er wel echt sprake is van overlast, of dat het misschien vooral een kwestie is van perceptie. Ook in dat laatste geval is het een probleem, maar dan pak je het anders aan dan bij daadwerkelijke fysieke overlast.' Ook op dit gebied zijn de contacten met Agentschap NL zinvol, vindt Böcker. 'Agentschap NL kijkt naar jongeren met de zwerfafvalbril. Dit levert extra informatie op die we uitwisselen.' Schomaker benadrukt nogmaals de

Bernadette Schomaker

link tussen openbare ruimte en veiligheid. 'Zwerfafval is niet alleen een probleem van de openbare ruimte, het is ook veiligheidsprobleem. In een schone omgeving voelen mensen zich prettig en kunnen kinderen veilig buitenspelen. Binnen gemeenten is er vaak een duidelijke scheiding tussen 'openbare orde en veiligheid' en 'openbare ruimte'. Als we ons daarvan bewust zijn en nog meer samenwerken, kunnen we veel van elkaar leren en samen optrekken bij de aanpak van verloederding.'

Gemeenten hebben een duidelijke scheiding tussen veiligheid en openbare ruimte

Meer informatie

Meer informatie over het CCV en de genoemde onderzoeken is te vinden op www.hetccv.nl.

Het CCV: veiligheid door samenwerking

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) draagt bij aan de maatschappelijke veiligheid door het stimuleren van publiek-private samenwerking, actieve kennisdeling van de veiligheidspraktijk, en kwaliteitsontwikkeling van instrumenten en regelingen. Bekende instrumenten die het CCV beheert, zijn: het Keurmerk Veilig Ondernemen, de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan, het Politiekeurmerk Veilig Wonen en Buurtbemiddeling. Zwerfafval is een van de onderwerpen binnen het programma Veilig Samenleven.

Eerste ervaringen zwerfafval melden met je smartphone

Gemeenten werken met app voor meldingen van inwoners

Een leeg blikje weggooien maar de prullenbak is overvol en er ligt zelfs al een berg afval naast? Wat te doen? Naar huis om de gemeente te bellen of mailen? Met nieuwe applicaties (apps) voor je smartphone, meld je het probleem direct. Een aantal gemeenten werkt al met de app BuitenBeter.

Met apps, mobiele applicaties voor iPhones en smartphones, kunnen burgers een melding doorgeven aan de gemeente. Na het downloaden van de software maakt de gebruiker van de app een foto van het zwerfafval dat hij tegen komt. Vervolgens wordt de locatie automatisch opgeslagen via GPS en is de melding klaar om te versturen naar de gemeente. Send!

Inwoners betrekken

In Eindhoven werken gebiedsbeheerders en aannemers al enkele jaren met mobiel melden en afhandelen. Deze ervaringen hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van BuitenBeter. Paul Smeets, hoofd van de afdeling Gebiedsbeheer, vertelt: 'We wilden inwoners al lange tijd betrekken bij de openbare ruimte. Met de snelle opkomst van smartphones is de techniek eindelijk ook beschikbaar voor inwoners.'

We hebben al meer dan duizend meldingen binnengekregen

Met de BuitenBeter-app hoeven mensen alleen maar een foto te maken en te versturen. Vervolgens ontvangen wij een complete melding, inclusief locatie. Via deze weg hebben we binnen een half jaar al meer dan duizend meldingen binnengekregen. Dit is nu al meer dan we via het webformulier en e-mail ontvangen!

Handig voor gebiedsbeheerders

Met BuitenBeter had Eindhoven een wereldprimeur waarvoor internationale media belangstelling toonden. Inwoners werden geïnformeerd via regionale en lokale media en de gemeentewebsite. Smeets: 'Mensen waren heel enthousiast en informeerden ook elkaar, bijvoorbeeld via Twitter. We houden inwoners ook op de hoogte van de afhandeling van de melding. Gebiedsbeheerders en aannemers krijgen de melding automatisch binnen op hun mobiel en kunnen er meteen mee aan de slag. De foto's zijn erg waardevol. Bij meldingen via andere telefoons of internet moet de gebiedsbeheerder eerst zelf nog gaan kijken, voordat hij aannemers aan het werk kan zetten. Nu kan hij de melding direct beoordelen op zijn mobiel. Dit scheelt veel tijd en dus kosten, minstens een

Een melding over een kapotte putdeksel en de situatie na reparatie

Een melding over gedumpt afval en de situatie na opruimen

half uur per melding. Het werk van de gebiedsbeheerder is hierdoor een stuk makkelijker geworden.'

Nieuwe doelgroep bereikt

Smeets vervolgt: 'Wat mij enthousiast maakte, is dat de helft van de melders nieuw is in ons bestand en dat dit vooral de jongere generatie is. Dat zijn mensen die zich nu wél betrokken voelen bij de openbare ruimte. Dat is natuurlijk een schitterende ontwikkeling, ik had niet gedacht dat het zo zou aanslaan. Omdat het een pilot is, hoeven we nu nog niets te betalen voor de app. Natuurlijk hebben we wel meer kosten, omdat we meer meldingen binnenkrijgen die opgelost moeten worden. Maar daar zijn we blij mee, want het is onze taak om alles schoon, heel en veilig te houden. Bovendien besparen we per melding enorm op het afhandelen. Het klantcontactcentrum krijgt minder telefoontjes en de gebiedsbeheerder krijgt foto's en exacte locaties. Ik ben ervan overtuigd dat dit soort applicaties de toekomst heeft.'

Niet met een opgeheven vingertje

Ook Carolien Nicolai was meteen enthousiast toen de BuitenBeter-app op de markt kwam. Ze is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de digitale dienstverlening in de gemeente Zeewolde. 'Het is een heel laagdrempelig middel voor inwoners om klachten door te geven. Wijkverzorgers kennen onze gemeente weliswaar op hun duimpje en zijn er snel bij als er ergens overlast is.'

Via social media kunnen we de app onder de aandacht van jongeren brengen

Maar we hebben ook een enorm buitengebied, waarin we wel eens last hebben van gedumpt afval. Iemand die dat ontdekt, maakt daarvan gewoon een foto en geeft het aan ons door.

Snel gemeld, efficiënt afgehandeld

BuitenBeter is een van de applicaties die gemeenten kunnen inzetten om burgers meer bij de buitenruimte te betrekken. Ook andere partijen ontwikkelen apps. Hieronder enkele voorbeelden.

BuitenBeter

- Voor alle onderdelen van de openbare ruimte
- Sinds april 2010 gratis te downloaden in heel Nederland
- Koppelt terug aan inwoners als de gemeente een abonnement heeft
- Kosten voor de gemeente afhankelijk van de wensen en grootte (5.000 - 10.000 euro per jaar)
- Meer dan 35.000 gebruikers binnen zes maanden, meer dan tienduizend meldingen
- Door Accenture uitgeroepen tot één van de vijf beste mobiele concepten van 2010
- Op Twitter te volgen via #buitenbeter

Niet OK

- Voor alle onderdelen van de openbare ruimte
- Ontwikkeld voor de gemeente Rotterdam, wordt nog niet gebruikt door andere gemeenten
- Werkt altijd met een terugkoppeling aan inwoners
- Kosten voor de gemeente afhankelijk van de wensen

Earth-Cleaner

- Specifiek voor zwerfafval
- Nog niet op de markt
- Koppelt terug aan inwoners als de gemeente een abonnement heeft
- Kosten voor de gemeente rond 3.500 euro per jaar
- Scholen en verenigingen maken een account aan. Wie veel zwerfafval meldt, spaart punten voor bijvoorbeeld een zonnepaneel.

We hopen dat de app jongeren, twintigers en dertigers aanspreekt, zodat ze zich meer geneigd voelen om een incident te melden. De toonzetting helpt daarbij. Die is heel positief, niet met een opgeheven vingertje. We gebruiken de lokale krant om de app onder de aandacht te brengen van inwoners. Jongeren zouden we via social media kunnen informeren over de app. Zij zijn vaak onderweg en zien dus veel.'

Opvoeden en verleiden tegen 'dakloos afval'

Het onderwerp 'straatversiering' of 'dakloos afval' staat nog steeds hoog op de politieke en publieke ergernissenlijst. Dat blijkt duidelijk uit het hoge bezoekersaantal van het Landelijk Zwerfafvalcongres op 13 oktober in het NBC te Nieuwegein.

Voor de ruim 250 deelnemers was weer veel te halen: van informatie over het nieuwe VNG-programma Gemeente

Schoon tot inspiratie uit succesvolle voorbeeldprojecten van bijvoorbeeld de Rova en de gemeenten Schiedam,

Deventer en Alphen aan den Rijn. Een impressie van een geslaagde dag.

Ook dit jaar een volle zaal met leer-
gierige en nieuwsgierige zwerfafval-
bestrijders, samen op zoek naar de
beste oplossing voor hun gemeente.

'Dakloos afval', zo noemde wethouder
Reusch van Nieuwegein zwerfafval tijdens
zijn openingstoespraak op het zwerfafval-
congres. Hoe wij dit dakloze afval kunnen
aanpakken? 'Opvoeden en verleiden. De
verantwoordelijkheid neerleggen waar die
hoort!'

Zoals altijd was het een drukte van
belang op het markplein waar deelnemers
geïnformeerd werden over het VNG-
programma Gemeente Schoon, inspiratie
opdeden bij succesvolle projecten van
de Rova en de gemeente Uithoorn en
diverse zuigmachines en afvalbakken van
dichtbij konden bekijken.

Veel verschillende zwerfafvalonder-
werpen kwamen aan bod tijdens de
twaalf sessies van het zwerfafval-
congres. Een sessie gemist? Geen
nood, u kunt de meeste presentaties
en achterliggende onderzoeken down-
loaden op www.gemeenteschoon.nl.

Om aan de slag te gaan met vrijwil-
ligers, moesten deelnemers eerst zelf
de handen uit de mouwen steken.
Inspiratie werd geleverd door het
succesvolle project Deventer Schoon
Familie.

Het zwerfafvalcongres biedt een per-
fecte gelegenheid om met afvalcollega's
te netwerken en informatie en ervarin-
gen uit te wisselen over de aanpak van
zwerfafval. Van deze mogelijkheid werd
volop gebruik gemaakt en overal werden
nieuwe contacten gelegd.

De adviseurs van het programma
Gemeente Schoon beantwoordden
vragen over het programma, de gebieds-
en thematrajecten en de vele succes-
volle voorbeeldprojecten. Kon u er
niet bij zijn, dan kunt u voor informatie
over het programma altijd terecht op
www.gemeenteschoon.nl.

Deelnemers droegen direct een
steentje bij aan een zwerfafvalvrije
omgeving door een afvalzuiger te
testen.

Na afloop gingen alle deelnemers
naar huis met een tas vol informatie,
inspiratie en een strandbal of frisbee
voor een zwerfafvalvrij dagje uit.

De dag van...

Bas Boone van afvalbedrijf De Meerlanden

'Het enthousiasme van kinderen is aanstekelijk'

De verontwaardiging van kinderen is groot als ze de hoeveelheid zwerfafval in hun omgeving ontdekken. Bas Boone, communicatieadviseur bij afvalbedrijf De Meerlanden, trekt er dan ook graag samen met ze op uit om het afval rondom hun school op te ruimen. Een van de leukste aspecten van zijn dagelijkse werk.

Gewapend met vuilniszakken en prik-ers gaat Bas op een doorsnee dag al vroeg op stap om een les over zwerfafval op een school te geven. De Meerlanden is actief in negen gemeenten rondom Schiphol en in de Bollenstreek. De Meerlanden is meer dan alleen een afvalverwerkingsbedrijf: het bedrijf reinigt straten, beheert de openbare ruimte en wekt energie op uit ingezameld gft-afval.

'We zijn dus ook een beetje een energiebedrijf', aldus Bas.

Wedstrijdje afval verzamelen

'De les over zwerfafval is bedoeld voor groep 6, 7 en 8', vervolgt Bas. 'We vertellen van alles over zwerfafval, en kinderen kunnen aangeven of ze hun buurt schoon of vies vinden. Meestal is het oordeel "schoon". Totdat we naar buiten gaan. Als

ze goed om zich heen kijken, zien ze flink wat afval op en rondom het schoolplein liggen. Daarover zijn ze dan heel verontwaardigd. Opvallend is het enthousiasme van kinderen. Dat is erg aanstekelijk, ook voor voorbijgangers. Er ontstaan zelfs wedstrijdes wie het meeste afval verzamelt. De oudste kinderen vinden zo'n les in eerste instantie vaak niet zo stoer, maar zijn toch enthousiast als we echt aan de slag gaan. De lessen en opruimacties op scholen krijgen bovendien veel aandacht van de lokale media. Leuk voor de kinderen, en hopelijk bereiken we zo nog meer mensen.'

Kinderen op bezoek bij De Meerlanden

Geen vuilnisbak op je fiets

's Middags staat vaak een rondleiding bij De Meerlanden op het programma. 'We laten kinderen zien hoe afval gescheiden wordt ingezameld en wat er allemaal van wordt gemaakt. Jonge kinderen zijn vooral onder de indruk van de grote vrachtwagens. Ouders die meekomen als begeleider, zijn verrast over het feit dat we zoveel gescheiden afvalstromen kunnen verwerken.' Bas merkt op dat boodschappen over gescheiden afvalinzameling beter aan lijken te komen bij de burger dan die over zwerfafval. 'Zelf vind ik zwerfafval erg storend. Ik spreek mensen er ook op aan als ik zie dat ze vuil op straat gooien. Maar het blijft lastig om mensen echt te bereiken.' Vooral bij pubers is de bereidwilligheid om iets aan het eigen gedrag te doen, erg klein, constateert Bas. 'Ik herken het nog wel van mezelf als puber. Je hebt geld op zak, gaat snoep kopen en de wikkel belandt in de berm. Er zit immers geen vuilnisbak op je fiets. Daarom is het goed dat er steeds meer maatschappelijke stages komen op het gebied van zwerfafval.'

Ludieke SunBin-afvalboom

Sinds november wordt het afvalprobleem in en rond het Haagse park De Horst op originele wijze aangepakt. Jongeren kunnen hun afval kwijt in een ludieke afvalbak, genaamd SunBin. De vier meter hoge 'zwerfafvalboom' werkt op zonne-energie en laat iedereen die er afval in gooit genieten van een kort liedje. Zo'n honderd jongeren werkten mee aan het gemeenteproject Focus op Afval door mee te denken over het ontwerp van de afvalbak.

Studenten Elektrotechniek en Industrieel Product Ontwerpen van de Haagse Hogeschool, en de firma Bammens staken flink wat energie in de creatie en productie.

Componeren

Op scholen in de omgeving krijgen leerlingen workshops over de nadelige effecten van zwerfafval. Hierbij worden ze uitgedaagd met speciale software hun eigen muziekcompositie te maken met als thema

'zwerfvuil'. Deze composities vormen de muzikale playlist van de SunBin en worden elke keer als iemand iets in de afvalbak van de boom gooit, afgespeeld. De maker van de beste track wint een iPod. Met de scholen is afgesproken dat leerlingen en buurtbewoners samen zorg dragen voor het beheer van de SunBin.

Meer informatie

www.sunbin.nl

Gemeente Schoon- campagnemateriaal voor lokale opruimacties

Als onderdeel van de Geen excuus-campagne van Gemeente Schoon zijn er nu ook gratis promotiemiddelen voor uw lokale opruimacties. In de webwinkel op www.gemeenteschoon.nl staan onder meer verschillende formaten posters en een banier die u kunt gebruiken om burgers op te roepen mee te doen met uw actie. Ook vindt u draaiboeken en materiaal voor de pers. De middelen worden door u gepersonaliseerd en aangepast naar uw situatie. De middelen kunt u het hele jaar gebruiken.

Onderzoek naar oplossingen tegen bijplaatsing van afval

Slimme beïnvloeding van ongewenst gedrag leidt tot minder bijplaatsingen

Hoe voorkom je dat bewoners afval naast verzamelcontainers plaatsen? Het is een vraag die Agentschap NL samen met Stichting Nederland Schoon, de NVRD en een aantal gemeenten in de praktijk onderzocht. Het antwoord is een aantal concrete maatregelen waarmee het bijplaatsgedrag van burgers op een positieve manier wordt beïnvloed.

In veel binnensteden en grote wijken met hoogbouw zijn ze een bekend fenomeen. Daar waar geen plek is voor grote rolcontainers, zijn op straat ondergrondse of bovengrondse verzamelcontainers voor het huisvuil. Verzamelcontainers zijn een praktische en hygiënische oplossing voor afvalinzameling. Helaas blijkt in de praktijk dat mensen ook afval naast de containers plaatsen, ook als de verzamelcontainer niet vol of defect is. Stapels vuilniszakken, glas en afgedankte meubels ogen niet alleen rommelig, het trekt ook meer afval aan, geeft stankoverlast, en veroorzaakt zwerfafval en hogere opruimingskosten. Het bijplaatsen van afval is hoofdzakelijk een gedragsprobleem. Zelfs als containers regelmatig worden geleegd en goed functioneren, treffen ophaaldiensten afval aan naast de bakken. Maar hoe verleid je bewoners om afval gewoon in de containers te gooien? Om een antwoord te vinden op die vraag, namen Agentschap NL, Stichting Nederland Schoon en de NVRD het initiatief voor een onderzoek.

Onderzoekopzet

In het onderzoek zijn zes mogelijke oplossingen om bijplaatsing tegen te gaan (zie kader) in de praktijk getoetst. Met experimenten in acht gemeenten – Arnhem, Haarlem, Heerenveen, 's Hertogenbosch, Leeuwarden, Nijmegen, Rotterdam en Zoetermeer – testten de onderzoekers de effectiviteit van iedere oplossing. In alle gemeenten werd eerst een locatieonderzoek gedaan, waarbij de gemeente het bijplaatsingsprobleem in kaart bracht op 21 containerlocaties.

Hoe verleid je bewoners om afval in de containers te gooien?

Daarna werden de zes interventies verdeeld over achttien locaties; drie locaties fungeerden als controlegroep. Vervolgens werden alle containerlocaties gedurende twee weken dagelijks geschouwd door de gemeente. In de daaropvolgende week werden de materialen geplaatst, promotieteams geactiveerd en werd er

extra schoongemaakt, afhankelijk van de toegepaste interventie. Tijdens de twee weken daarna hielden alle gemeenten weer dagelijks bij hoeveel afval er naast de containers stond en of de container beschikbaar was.

Resultaten

Wat blijkt uit het onderzoek? Doordachte boodschappen op borden en mensen persoonlijk benaderen zijn vruchtbare aanpakken. Vier van de zes oplossingen zorgden in alle gemeenten voor duidelijk minder bijplaatsingen. De spiegel was lastig op een goede plek te plaatsen en had daardoor geen optimaal effect. 'De injunctieve norm' bleek niet aansprekend genoeg. De oplossingen 'De descriptieve norm', 'Handhaven en straffen', 'Foot-in-the-door' en 'Schoon houdt schoon' beïnvloedden het wegwerpgedrag van bewoners in alle gemeenten positief.

Op plekken met deze interventies stond gedurende twee weken minder

afval naast de containers. De oplossing 'Handhaven en straffen' zorgde zelfs voor bijna een halvering van het percentage bijplaatsingen. Had de gemeente eerst een bijplaatsingspercentage van 51, tijdens het experiment was dit nog maar 28 procent. De hoeveelheid afval daalde van 3,1 naar 2,4 tilbare eenheden.

Vier oplossingen zorgden in alle gemeenten voor minder bijplaatsingen

Op de locaties met de 'Foot-in-the-door'-oplossing waren de resultaten ook erg positief. Zo daalde het percentage bijplaatsingen van 45 naar 28 procent en het aantal tilbare eenheden afval nam af van 2,9 naar 2,2.

Zes mogelijke oplossingen

- **Spiegel** – Wanneer je visueel geconfronteerd wordt met je eigen gedrag, ga je sneller sociaal wenselijk handelen. Een (al of niet echte werkende) camera kan een vergelijkbaar effect hebben.
- **De injunctieve norm** – Door bijplaatsers te laten weten dat andere mensen hun gedrag afkeuren, zullen ze afval eerder in de container gooien. Een bord met de tekst 'Zet alstublieft geen afval naast de container. Dat houdt de buurt schoon' kan hiervoor zorgen.
- **De descriptieve norm** – Je kunt bijplaatsers ook wijzen op het goede gedrag van vele anderen: de norm. Ze zijn dan geneigd dat gedrag te kopiëren. Een bord met de tekst 'Help mee het hier schoon te houden: vrijwel alle mensen uit deze buurt zetten geen afval naast de container' kan dit teweeg brengen.
- **Handhaven en straffen** – Een bord met de tekst 'Plaats geen afval naast de container: dat kan u geld kosten. Er zijn reeds X bewoners beboet' schrikt bijplaatsers af door te laten zien wat ongewenst gedrag is en wat de consequenties kunnen zijn.
- **Foot-in-the-door** – Mensen die openlijk aangeven dat ze staan voor een schone buurt zullen zelf minder snel afval bijplaatsen. Door langs de deuren te gaan en te vragen of men met een sticker op het raam of de deur wil aangeven voor een schone buurt te zijn, tonen bewoners aan anderen hun betrokkenheid en zullen ze geneigd zijn ook zodanig te handelen, consistent te zijn. Een bord bij de containers met het verzoek om geen afval naast de container te plaatsen en de buurt schoon te houden, herinnert hen hieraan.
- **Schoon houdt schoon** – en vuil trekt vuil aan. Door containers en hun omgeving vaker te reinigen, maken gemeenten het minder aantrekkelijk om afval bij te plaatsen. In feite wordt hier ook een norm gecommuniceerd.

Adviezen voor gemeenten

De resultaten zijn bemoedigend, maar wat kunnen gemeenten ermee? De onderzoekers adviseren gemeenten om één of meerdere succesvolle methoden in te zetten op probleemlocaties.

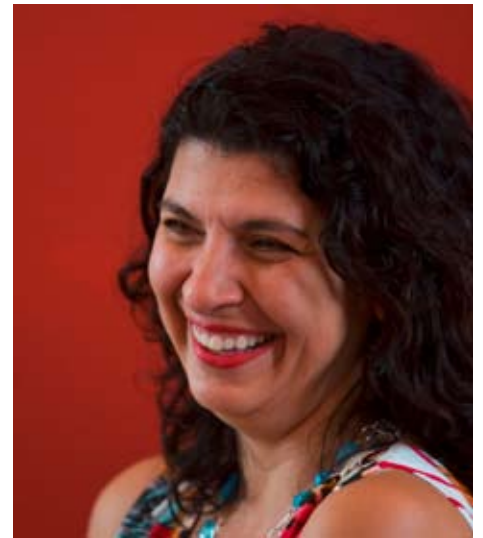
Slecht onderhouden en smoezelige containers geven meer bijplaatsing

Gemeenten moeten daarbij goed bekijken welke oplossing het beste past binnen hun budget en beleid. Sommige interventies, bijvoorbeeld 'Schoon houdt schoon' en 'Handhaven en straffen', vragen om een grotere investering dan andere, zoals de 'Foot-in-the-door'-aanpak. Een tip van de onderzoekers – die in principe voor zich spreekt, maar soms wordt vergeten – is dat gemeen-

Peter Verweij

ten ervoor moeten zorgen dat bewoners containers nooit overvol aantreffen en dat ze altijd goed werken. Slecht onderhouden, defecte en smoezelige containers werken bijplaatsing in de hand. Gemeenten kunnen direct met de resultaten aan de slag. Het volledige onderzoek inclusief adviezen staat in de

Maya von Harras

kennisbank op www.gemeenteschoon.nl (Bijplaatsing van afval – Inventarisatie en Veelbelovende maatregelen). Ook kunnen gemeenten meedoen met het thematraject 'Communicatie over bijplaatsing'. Op www.gemeenteschoon.nl vindt u meer informatie.

Gemeente Rotterdam:

'Kies een oplossing die past bij je bewoners'

De gemeente Rotterdam zoekt al jaren naar een oplossing om bijplaatsing van afval te voorkomen. 'We kiezen vooral voor een persoonlijk aanpak', vertelt Maya von Harras, projectleider bij Roteb in Rotterdam. 'De verantwoordelijkheid voor een schone buitenruimte ligt ook bij de bewoners en die betrekken we dan ook op verschillende manieren. Met aanbelaacties, extra inzamelingsmomenten en goede communicatiemiddelen proberen we hun gedrag te veranderen. Maar nog steeds vinden we afval naast de containers.' Hoewel de ingeslagen weg succesvol blijkt, deed de gemeente toch mee aan het bijplaatsingsonderzoek in de hoop dat dit aanvullende oplossingen oplevert.

Bewoners hun verantwoordelijkheid terug geven

Von Harras: 'De proef verliep in alle geselecteerde wijken van Rotterdam heel soepel en de resultaten zijn hoopgevend. Zoals gezegd gaat onze voorkeur uit naar een persoonlijke aanpak waarbij we goed samenwerken met de buurt, en bewoners hun verantwoordelijkheid teruggeven. De 'Foot-in-the-door'-oplossing spreekt ons dan ook erg aan. Ondertussen blijft Stadtoezicht handhaven waar nodig. We gaan de resultaten van het onderzoek zeker gebruiken. De borden hebben we tijdelijk verwijderd. We bekijken nu per wijk of zelfs per straat welke aanpak geschikt is.'

Gemeente Zoetermeer:

'We zijn benieuwd naar effecten op lange termijn'

'We zijn gevraagd mee te doen aan het onderzoek', vertelt Peter Verweij, projectcoördinator op de afdeling Afvalinzameling van de gemeente Zoetermeer. 'We hebben meteen 'ja' gezegd. Het leek ons nuttig om verschillende oplossingen uit te proberen om bewoners te overtuigen afval in de containers te gooien. We deden het onderzoeksproject samen met woningbouwcorporaties en het team Handhaving, Stadsbeheer en Wijkmanagement. Iedereen was bereid om tijdens het onderzoek extra tijd te besteden aan controles, reiniging en andere werkzaamheden. Dankzij die inzet kijken we terug op een geslaagd experiment.'

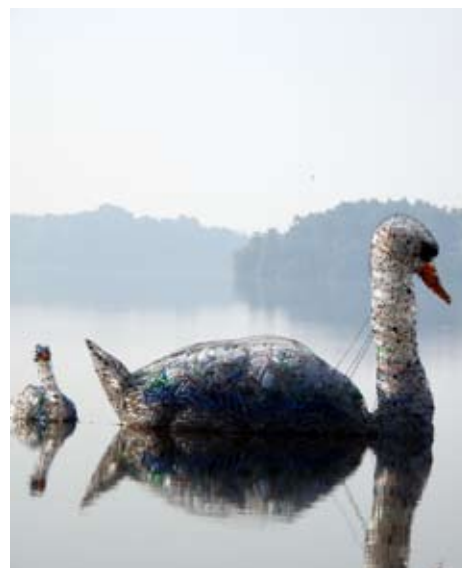
De borden krijgen nog een kans

De vier methoden die landelijk als het meest effectief uit de bus kwamen, bleken ook in Zoetermeer het beste te werken. Verweij: 'Wel zijn we benieuwd naar de effecten op lange termijn. Gaan we bijvoorbeeld aan de slag met oplossing 'Schoon houdt schoon' en bewoners merken dat containers vaker worden geleegd en schoongemaakt, dan zullen ze misschien eerder geneigd zijn om afval bij te plaatsen. Het wordt toch wel opgeruimd. Inmiddels hebben we de onderzoeksborden weggehaald. Voor het onderzoek hadden we ze op de gunstigste plekken neergezet, maar daardoor waren sommige containers niet meer goed bereikbaar voor de inzameldienst. Maar de borden krijgen zeker nog een kans. Wijkmanagement was bijvoorbeeld erg blij met het handhavingsbord.'

Drijvend kunstwerk van petflessen

Zwerfafval omtoveren tot een mooi kunstwerk. Dat deden omwonenden van het Hoornse Meer in Groningen afgelopen zomer in opdracht van kunstenaar Maria Kojck. Van ruim 22.000 petflesjes maakten wijkbewoners samen met scholieren een grote zwaan, die begin juli te water werd gelaten. Het project werd ondersteund door de Milieudienst Groningen, die onder meer verzamelcontainers, een zeecontainer en een grijpwagen leverde. Het doel was bewustzijn creëren over de enorme berg plastic afval waarmee de wijk dagelijks wordt vervuild.

Kerstboom

1 september maakte 'Petty de Zwaan', zoals het kunstwerk door buurtbewoners werd genoemd, haar laatste tocht. Fier zwom zij over het Hoornse Meer, door het kanaal en de grachtengordel van Groningen naar de aanlegsteiger van de brandweer. Daar haalden scholieren het kunstwerk uit elkaar, waarna de Milieudienst de flessen meenam voor recycling. Kojck startte direct met het volgende project: een kerstboom gemaakt van oude fietsen, te zien in het centrum van Groningen.

De rode emmertjes-estafette

'Gouda is een prachtige stad, alleen jammer dat er zoveel zwerfvuil op straat ligt,' aldus inwonster Hiske van de Ouden. Tijdens de 'ideeënbroewerij', een brainstormsessie van de virtuele ontmoetingsplaats Gouda Bruist, bedacht ze de emmertjesestafette. Deelnemers gingen met het idee aan de slag en de gemeente sprong bij met subsidie.

Volg de emmertjes

In totaal zijn er honderd rode emmertjes uitgedeeld. Iedereen die een doorgeefemmertje ontvangt, vult deze met zwerfafval uit de buurt, leegt de inhoud in de vuilnisbak en geeft het emmertje door. Op de website Goudabruist.nl kunnen inwoners vervolgens foto's plaatsen van het emmertje – elke emmer heeft een uniek nummer - en vertellen van wie ze het emmertje hebben gekregen en aan wie ze het doorgeven.

Meer informatie

Bekijk de foto's van de emmertjes-estafette en vind meer informatie over het initiatief via www.goudabruist.nl.

ZAP-gemeente van 't jaar

Wordt uw gemeente komend jaar ZAP-gemeente van het jaar? Gemeenten kunnen deze eretitel verdienen als ze een aansprekend verslag maken van de uitreiking van de ZAP Awards. Stichting Nederland Schoon wil de gemeenten stimuleren om hun ZAP (ZwerfAfvallPakker)-activiteiten uit te breiden. Hiervoor is de titel 'ZAP-gemeente van het jaar' in het leven geroepen. Om voor deze titel in aanmerking te komen, maakt u een aansprekend verslag van de feestelijke bijeenkomst die uw gemeente organiseert voor de uitreiking van de ZAP Awards. De ZAP Awards zijn speldjes en oorkondes voor vrijwilligers die zich op bijzondere wijze inzetten voor een schone leef- en woonomgeving. Kijk voor meer informatie onder 'Nieuws' op www.gemeenteschoon.nl.

Onderzoekresultaten geven handvatten
voor succesvolle jongerencommunicatie

Zelfs hangjongeren hebben 'iets' met natuur

Lang niet elke jongere heeft van huis uit interesse in natuur en milieu. Vrienden, feesten, scooters, games; dat is wat hen op het eerste oog meer bezig-

ben, tóch bij dit onderwerp betrekken.' Volgens Klopstra begint die uitdaging met beter aansluiten bij de belevingswereld van jongeren. 'Het meeste effect

'Ik wil er best wel wat aan doen, maar als niemand anders het doet heeft het weinig zin hè. Het is iedereen of niemand.' – Soraya (16), Extraverte Statuszoeker

houdt. 'Partijen die zich bezighouden met natuur- en milieueducatie, zoals scholen, gemeenten, bezoekerscentra en maatschappelijke organisaties, hebben logischerwijs moeite om jongeren te bereiken', zegt Arjan Klopstra, adviseur 'Jeugd en jongeren' van het programmabureau NME (natuur- en milieueducatie) van Agentschap NL. 'Maar ons daarbij neerleggen is geen optie; daarvoor is de urgentie van de huidige natuur- en milieuvraagstukken te hoog. Daarom besloten we de uitdaging aan te gaan: we willen jongeren die in eerste instantie niets met duurzaamheid lijken te heb-

sorteer je wanneer je vraaggericht te werk gaat. Dan moet je natuurlijk wel weten wat de 'vraag' van jongeren is, met betrekking tot natuur, milieu en duurzaamheid. Hoe staan ze er tegenover? Welke rol speelt het in hun leven? We hebben de onderzoeksbureaus Motivaction en YoungWorks opdracht gegeven dit te onderzoeken.'

Zes categorieën

De vraag 'hoe denken jongeren over duurzaamheid' blijkt niet zo makkelijk te beantwoorden. Volgens Motivaction en YoungWorks bestaat 'de jongere'

Welke doelgroep vindt u het lastigst te bereiken met uw communicatie? Grote kans dat u zult zeggen: jongeren. Geen groep zo grillig en ogenschijnlijk niet-betrokken. De uitkomst van een onderzoek naar jongeren en duurzaamheid biedt nuttige handvatten om hen toch te betrekken bij het schoonhouden van hun omgeving.

namelijk niet. In 2006 ontwikkelden de bureaus het model YoungMentality (zie kader). Dit model categoriseert kinderen en jongeren van acht tot achttien jaar in zes profielen, gebaseerd op hun persoonlijke opvattingen, waarden en leefstijl. Jongeren binnen elk van deze groepen lijken qua belevingswereld sterk op elkaar. Ze hebben vaak vergelijkbare interesses, hobby's en toekomstplannen. Klopstra: 'In het onderzoek hebben de bureaus dit model toegepast op jongeren van twaalf tot en met achttien jaar en hun relatie met duurzaamheid en NME.

Jongeren die niets met duurzaamheid hebben, tóch bij dit onderwerp betrekken

Ze hebben dus onderzocht hoe Eigenzinnige Idealisten, Enthousiaste

Verkenners, Honkvaste Gemakszoekers, Sociale Aanpassers, Extraverte Statuszoekers en Erkenningzoekers aankijken tegen natuur, milieu en duurzaamheid.' Daar bleken behoorlijke verschillen in te zitten. Eigenzinnige Idealisten zijn bijvoorbeeld van nature erg betrokken bij natuur en milieu en zijn vooral geïnteresseerd in de internationale problematiek op dit gebied. Enthousiaste Verkenners zien natuur en milieu vooral als een mogelijkheid om leuke dingen te doen, zoals sporten of avonturen beleven.

Enthousiaste Verkenners denken bij natuur aan sporten of avonturen beleven

En Sociale Aanpassers zijn gevoelig voor de sociale norm: als ouders of vrienden zich duurzaam gedragen, doen zij dat ook.

Gerichte activiteiten

'De belangrijkste conclusie uit het onderzoek is: realiseer je dat er verschillende groepen jongeren zijn, gedreven door verschillende waarden', zegt Klopstra. 'Als je daar rekening mee houdt, kun je je beleid, communicatie en activiteiten bewust afstemmen op een of meerdere van die groepen.' Een voorbeeld van een gerichte activiteit is het MadNes Festival (zie kader). 'Een eyeopener vond ik dat bij alle zes de categorieën haakjes zijn te vinden om te communiceren over duurzaamheid. Zélf bij een groep die op het eerste gezicht niets met natuur en milieu heeft, zoals de Honkvaste Gemakzoekers. Zij handelen vaak uit gewoonte en gemak en zijn vooral gericht op hun persoonlijke leefomgeving. Het is dus belangrijk om dáárop te focussen: een locale activiteit als het schoonmaken van hun eigen trapveldje sluit aan op hun belevingswereld.'

Zelf een Enthousiaste Verkenner?

Ook professionals op het gebied van zwerfafval hebben baat bij het onder-

zoek, vindt Johanna Minnaard, projectadviseur bij Agentschap NL. 'Vaak wordt gedacht dat jongeren de grootste veroorzakers zijn van zwerfafval. Los van de vraag of dit zo is, kun je je aan de hand van dit onderzoek afvragen wie die jongeren precies zijn, en wat hun drijfveren zijn. Oftewel: tot welke groep of groepen in het YoungMentality-model ze behoren. Vervolgens kun je je communicatie richten op de juiste groepen, door hen aan te spreken op hún waarden. Het stappenplan achterin het onderzoeksverslag geeft bovendien aanknopingspunten om de communicatiemiddelen die je al hebt eens kritisch onder de loep te nemen: zijn ze wel effectief?' Klopstra vult aan: 'Wees je ervan bewust dat je zelf óók tot een van de categorieën behoort. Wanneer je zelf bijvoorbeeld redeneert als een Enthousiaste Verkenner, spreek je andere groepen misschien onbewust niet aan. Dan kan het waardevol zijn om samen te werken met mensen uit de andere categorieën.' Klopstra heeft overigens niet de illusie dat hij met de aanbevelingen uit het onderzoek elke jongere kan veranderen in een milieuvrijwilliger. 'Wél willen we – samen met NME-organisaties – duurzaamheid een zo groot mogelijke rol laten spelen in de keuzes die jongeren maken.'

Het schoonmaken van een trapveldje sluit aan bij Honkvaste Gemakzoekers

Meer informatie

Het onderzoeksrapport 'YoungMentality en duurzaamheid' is te downloaden en te bestellen via www.nme.nl. Is zwerfafval uw aandachtsgebied, dan kunt u meedoen aan het thematraject Jongeren van Gemeente Schoon over het omgaan met jongeren: hoe spreekt u ze aan, welke activiteiten zijn geschikt voor hen? Meer hierover leest u op www.gemeenteschoon.nl.

MadNes Festival

Elk jaar in juni vindt op het strand van Ameland het MadNes Festival plaats. Bezoekers kunnen er onder meer golfsurfen, kitesurfen en skimboarden, en reggae-, ska- en surfbandjes zorgen voor een gezellige, relaxte sfeer. Om het strand na het driedaagse festival schoon achter te laten, worden de ongeveer duizend bezoekers op de laatste dag uitgedaagd om mee te doen aan Beach Clean: voor elke volle vuilniszak die ze inleveren, krijgen ze een lot waarmee ze kans maken op populaire surfkleding.

De actie is een succes: ongeveer de helft van de bezoekers doet mee en na een halfuur is het strand schoner dan toen het festival begon. Met dit en andere duurzame initiatieven, in combinatie met lifestyle (sport, muziek), sluit het MadNes Festival helemaal aan op de belevingswereld van nieuwsgierige, actieve jongeren zoals de Enthousiaste Verkenners, Sociale Aanpassers en Eigenzinnige Idealisten.

YoungMentality

Het onderzoeksmodel YoungMentality verdeelt kinderen en jongeren in zes groepen, die onderling verschillen in waarden en drijfveren:

- **Honkvaste Gemakszoekers** vinden het prettig om thuis met hun familie te zijn en hebben een redelijk passief karakter.
- **Enthousiaste Verkenners** zijn erg nieuwsgierig en actief en continu op zoek naar nieuwe activiteiten, spanning en afwisseling.
- **Sociale Aanpassers** hebben het liefst veel gezelligheid om zich heen, passen hun gedrag snel aan en hechten niet aan status.
- **Erkenningzoekers** zijn vrij onzeker en willen er graag bijhoren. Hun smaak is redelijk mainstream en ze hebben weinig behoefte aan afwisseling.
- **Extraverte Statuszoekers** zijn sociaal en statusgericht, vinden uiterlijk belangrijk en houden van merk-kleding en nieuwe technologische gadgets.
- **Eigenzinnige Idealisten** zijn zeer exploratief en antiburgerlijk, vinden authenticiteit belangrijk en willen zichzelf ontplooien.

'Als ik iets zou willen leren over het milieu dan zou ik het liefst iets actiefs willen doen. (...) Het zou leuk zijn als het iets met een competitie is en dat dan de uitslag op tv komt. Iets groots wat serieus genomen wordt door anderen.' – **Wolf (18), Erkenningzoeker**

BeestenBende-project in Oss

‘Waarom zou je iets op straat gooien als je het later zelf moet opruimen?’

Om het zwerfafvalprobleem aan te pakken, besloot de gemeente Oss in 2006 om mee te doen met BeestenBende, een initiatief dat basisschoolkinderen uitdaagt hun eigen buurt schoon te houden. Carmen Willemse, beleidsmedewerker milieueducatie, vertelt over de organisatie achter het project in de Noord-Brabantse stad.

Waarom doet de gemeente Oss mee aan BeestenBende?

‘Oss is redelijk schoon, maar het kan beter. Onze ambitie is om de hoeveelheid zwerfafval in de komende vier jaar met vijftig procent te verminderen. Dit project, waarover ik via een collega hoorde, draagt hieraan bij.’

Hoe bevalt deelname aan BeestenBende?

‘Ik ben erg enthousiast. Zelfs zo, dat ik zelf ook meedoe als begeleider van het team van mijn dochter. Ze is één van de driehonderd kinderen en ik ben één van de zestig begeleiders die deelnemen aan BeestenBende Oss. Het ene team is nog actiever dan het andere, sommige trekken er wekelijks op uit om de buurt schoon te houden.’

Wat levert deelname de gemeente op?

‘We hopen natuurlijk dat kinderen die meedoen aan BeestenBende later minder afval op straat gooien. Of dat zo is, weten we nog niet, maar wat we wel weten is dat BeestenBende kinderen aanspreekt. Dat heeft de Radboud Universiteit Nijmegen onderzocht. De activiteiten sluiten goed aan bij hun belevingswereld, meer dan de gebruikelijke lessen over zwerfafval op school. Zo ontstaat er spelenderwijs bewustwording, en die blijft in elk geval een paar jaar omdat kinderen vaak meerdere jaren lid zijn. En buurtgenoten – volwassenen en kinderen – die de ‘schoonmaakbendes’ door de straat zien lopen en erover in de krant lezen, worden door hen met de neus

op de feiten gedrukt. We denken dat BeestenBende loont, omdat het nu en hopelijk ook in de toekomst een schoner Oss oplevert.'

Kost deelname aan het project veel tijd?

'Veel tijd kost het je als gemeente niet, want de organisatie achter BeestenBende regelt bijna alles. Daar betaal je natuurlijk wel voor. Als projectleider ben ik er nog zo'n twee uur per week aan kwijt. Ik denk mee over acties en onderhoud het contact met de toezichthouders, die onder meer de deelnemersshesjes en afvalbakken verspreiden. Ook stel ik samen met de BeestenBende-medewerkers het jaarplan op. Vervolgens organiseren zij de evenementen, van zwerfafvaltochten tot de Grote BeestenBende-dag. Van elk evenement verschijnt een verslag en foto- of videoreportage op de website Mijnbeestenbende.nl. Ze verzorgen ook perspublicaties en de contacten met deelnemende BN'ers, zoals Monique Smit en Jochem van Gelder. Als gemeente krijg je op deze manier veel meer voor elkaar dan wanneer je zelf iets organiseert.'

Wat zijn de plannen voor de toekomst?

'Helaas kan ik daar niets over zeggen, omdat het nog onzeker is of we het project kunnen voortzetten. Dat heeft te maken met de gemeentelijke herindeling en de daarbij horende bezuinigingen. Maar omdat alle partijen tevreden zijn over het project, ga ik er vanuit dat het college besluit ermee door te gaan.'

'Opa en oma zijn hartstikke trots op ons'

Jelle (12) en Evie (10) uit Herpen (gemeente Oss) zijn twee enthousiaste deelnemers van BeestenBende. 'Nadat een mevrouw op school erover vertelde, wilde ik meteen meedoen!', zegt Jelle. Evie wilde hetzelfde als haar grote broer. 'Ik zie wel eens op tv dat mensen opruimen met zo'n stok. Nu mag ik dat ook doen, leuk toch?' Evie en Jelle gaan met hun team één keer per maand op pad. Jelle: 'We mochten een keer de bossen opruimen, dat was spannend. Als we ver weg gaan om op te ruimen, dan gaat er een begeleider mee. Soms ruimen we de buurt op en dan doen we dat alleen.'

Leuke feestjes

Op straat vinden de twee vooral veel sigarettenpeuken, plastic zakjes, lege pakjes drinken en zelfs een keer een luier. Jelle: 'Sommige plekken in Herpen zijn echt vies. En op die plekken moeten wij spelen!' Evie: 'Ik vind het goed dat we met BeestenBende iets doen om de wereld schoon te houden. Opa en oma zijn ook hartstikke trots op ons. En de uitstapjes die we krijgen als beloning zijn ook nog eens heel leuk.' Jelle: 'Ja, de feestjes zijn superleuk. Maar het opruimen zelf vind ik ook leuk om te doen.'

'Op woensdagmiddag een paar uurtjes opruimen'

Daan Dominicus (12) uit Herpen doet sinds driekwart jaar mee aan BeestenBende. 'In het begin leek het me vooral leuk om er met vrienden op uit te trekken,' vertelt hij. 'Nu vind ik het werk zelf ook leuk. We halen veel op en dat voelt goed. Op onze vrije woensdagmiddag kijk ik soms wie er tijd heeft om een paar uurtjes op te ruimen.'

Bewuster met afval bezig

Daan is trots als hij in zijn BeestenBende-tenue met zijn team door de buurt loopt. 'We vinden altijd veel papier en verpakkingen. Mensen gooien zelfs blikjes in het bos!' Moeder Cole Dominicus gaat als begeleider zo nu en dan mee op pad. 'Ik merk dat Daan en de rest van de kinderen nu veel bewuster met afval bezig zijn. Zomaar iets op straat gooien, doen ze nu niet meer. Ze moeten het immers later zelf weer opruimen!'

BeestenBende

BeestenBende is een initiatief om kinderen van zeven tot en met elf jaar op pakkende wijze aan te spreken op de problematiek van zwerfafval. De basisschoolkinderen gaan in een team op pad om zwerfvuil op te ruimen en worden hiervoor beloond met activiteiten. Het programma startte in 2005 en loopt nu in zeven gemeenten: Arnhem, Cuijk, Doetinchem, Oss, Wijchen, Winterswijk en Zeist. In totaal doen zestig scholen en zo'n twaalfhonderd kinderen en begeleiders mee. De deelnamekosten voor gemeenten hangen af van het aantal scholen dat meedoet en de grootte van de evenementen die als bedankje worden ingezet.'

Agenda

**Januari
2011**

**Start gebieds-
en thematrajecten**

**12 maart
2011**

**Landelijke
Opschoondag**

**14 - 18
maart
2011**

**Week van
Nederland Schoon**

Nieuw op de website

- **Rapport 'Bijplaatsing van afval'**
- **In de webwinkel: Campagnemateriaal lokale opruimacties en vuurwerkafval**
- * **Catalogus 'Lokale campagnes'**

Voor al uw vragen over zwerfafval kunt u contact opnemen met de Helpdesk Afvalbeheer van Agentschap NL. Deze helpdesk voor overheden en bedrijven informeert u over de actuele zaken van Gemeente Schoon en heeft veel praktijkkennis binnen handbereik. De helpdesk is elke dag van 9.00 tot 12.00 uur telefonisch te bereiken op 088-602 79 79. Mailen kan altijd naar afvalbeheer@agentschapnl.nl.

Wilt u voortaan elke maand gratis de digitale nieuwsbrief van Gemeente Schoon ontvangen met het allerlaatste nieuws over een effectieve zwerfafvalaanpak? Vul dan het aanmeldformulier in op www.gemeenteschoon.nl.

Gemeente Schoon is een initiatief van:

Agentschap NL
Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

